

2019/05

Darbo rinkos tendencijos 2019 m. I ketvirtis

Turinys

Užimtumo tendencijos	3
Registruoto nedarbo tendencijos	5
Regioniniai skirtumai.....	7
Jaunimo situacija darbo rinkoje.....	8
Darbo jėgos pasiūla – kas ieškojo darbo?.....	10
Darbo jėgos paklausa - kokių darbuotojų reikia darbo rinkoje?	11
Darbo jėgos pasiūlos ir paklausos suderinamumas	13
Užimtumo didinimo priemonės	14
Profesijos, kurių darbo rinkoje labiausia trūko 2019 m. I ketvirtį.....	18

Užimtumo tarnybos duomenimis, šių metų pirmąjį ketvirtį augo darbo jėgos paklausa ir mažėjo pasiūla. Padėta įsidarbinti didesniai skaičiui darbo neturinčių asmenų. Augant įsidarbinimo galimybėms mažėjo registruoto nedarbo rodikliai.

Nepaisant registruoto nedarbo mažėjimo, šalyje daugiau kaip 155 tūkst. darbo neturinčių asmenų, tačiau darbdaviai susiduria su kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo problema, nes darbo ieškančiųjų turimos kvalifikacijos ir kompetencijos neatitinka darbdavių reikalavimų. Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas skatina darbo užmokesčio augimą. Lietuvos statistikos departamento duomenimis vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, pašalinus nuo 2019 metų bruto darbo užmokesčio indeksavimo dėl įsigaliojusių mokesčių pasikeitimo įtaką, 2019 metų pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2018 metų pirmuoju ketvirčiu, šalies ūkyje padidėjo 9,4 proc. Spręsdami kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo problemą darbdaviai didina investicijas į procesų automatizavimą bei robotizavimą ar pasitelkia darbo jėgą iš trečiųjų šalių.

Užimtumo tendencijos

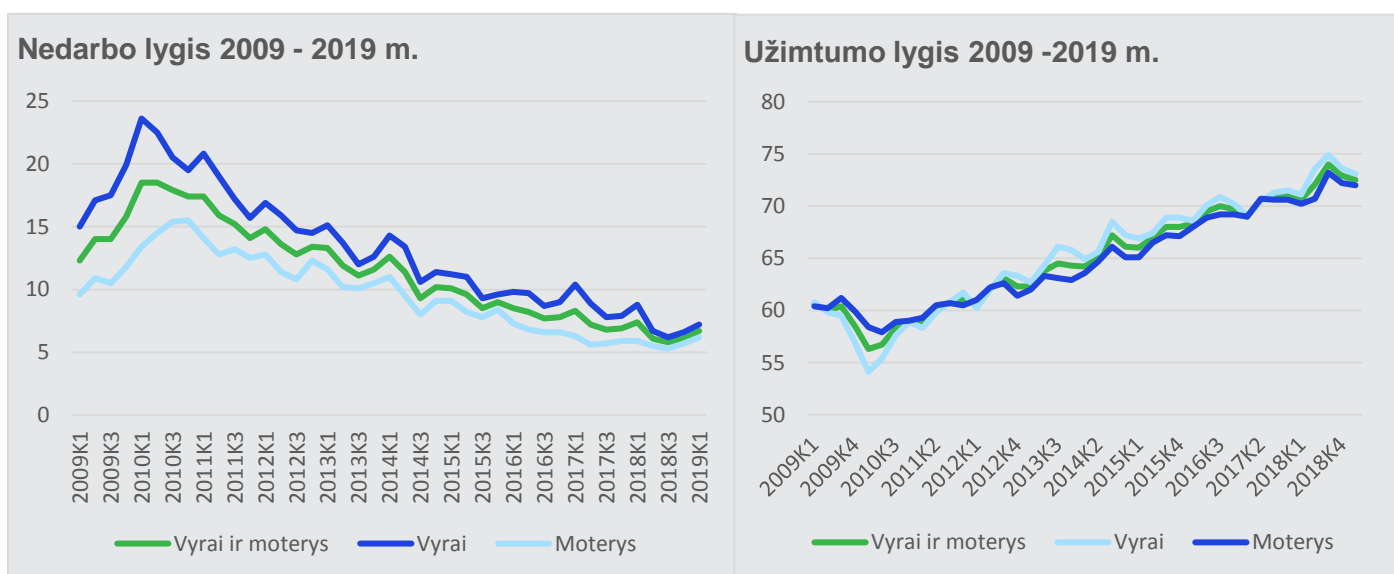
Lietuvos statistikos departamento duomenimis, bendrasis vidaus produktas¹ (BVP) 2019 metų pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2018 metų ketvirtuoju ketvirčiu, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, augo 1,0 proc. „BVP pokyčiui didžiausios įtakos turėjo apdirbamosios gamybos ir statybos įmonių sukurta pridėtinė vertė“.

Užimtumo lygis toliau augo, nedarbo lygis – mažėjo

Nuo 2010 metų auganti Lietuvos ekonomika lėmė, kad didėjo užimtumas ir mažėjo nedarbas. 2019 metų pirmąjį ketvirtį užimti buvo 1374 tūkst. šalies gyventojų, iš jų 1317,9 tūkst. 16 – 64 metų amžiaus. Palyginti su 2018 metų pirmuoju ketvirčiu, užimti buvo 26,9 tūkst. daugiau gyventojų. Užimtumo lygis 15–64 metų amžiaus gyventojų siekė 72,5 proc.

Užimtųjų skaičiaus augimui įtakos turėjo antroje praėjusių metų pusėje pagerėjęs migracijos saldo. Labiau augo užimtųjų skaičius kaime, tačiau skirtumas tarp užimtumo lygio mieste ir kaime išlieka didelis.

Nepakankamai sparti ūkio plėtra į regionus bei žemas darbo jėgos mobilumas lemia, kad užimtumo lygis kaime 11,1 proc. punkto žemesnis nei mieste (mieste - 76,1 proc., kaime – 65 proc.).

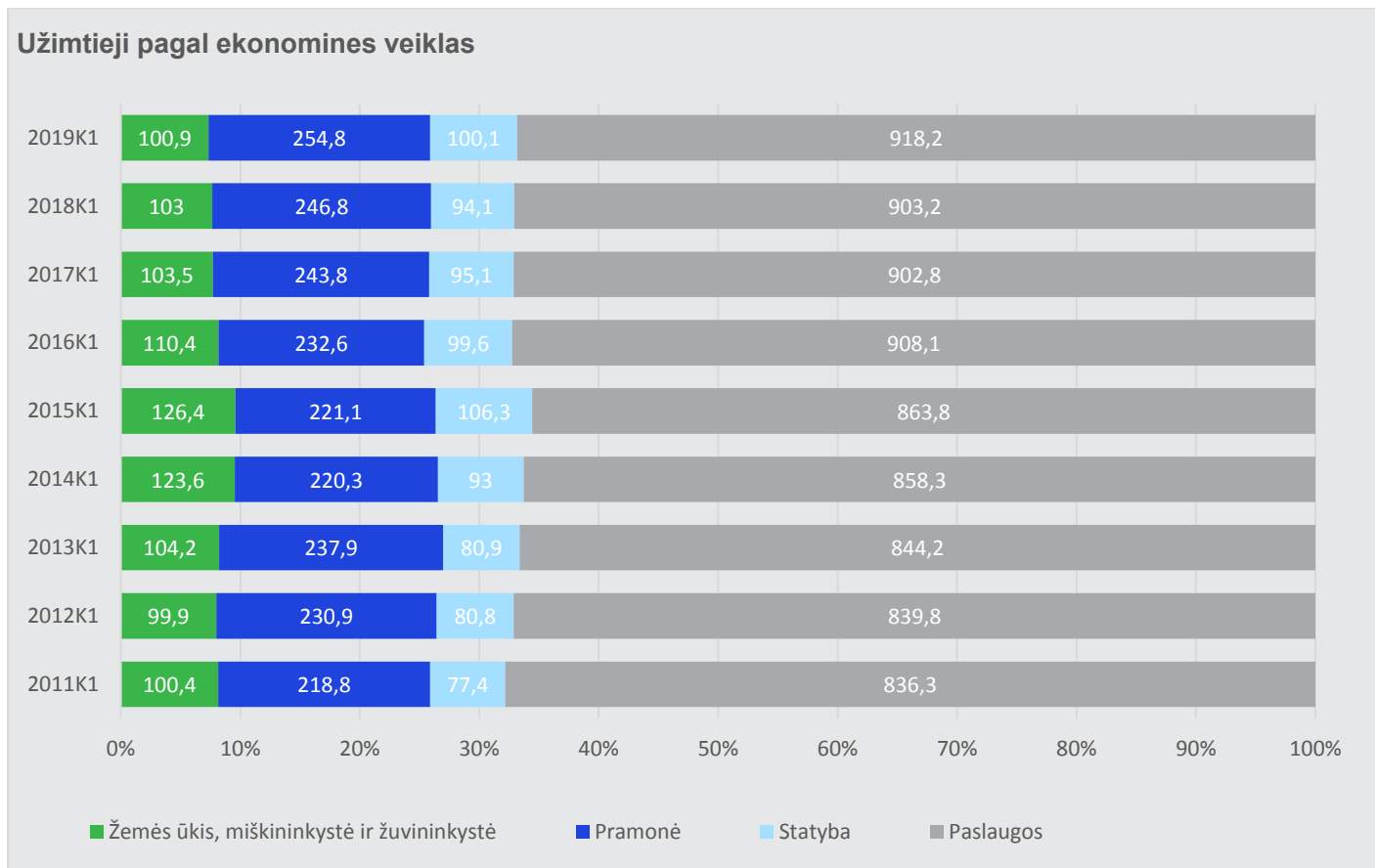

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

¹ Bendrasis vidaus produktas – gamintojų rezidentų sukurta bendroji pridėtinė vertė, pridėjus mokesčius gaminiams ir importui ir atėmus analogiškas subsidijas.

Užimtumas labiausiai augo pramonėje

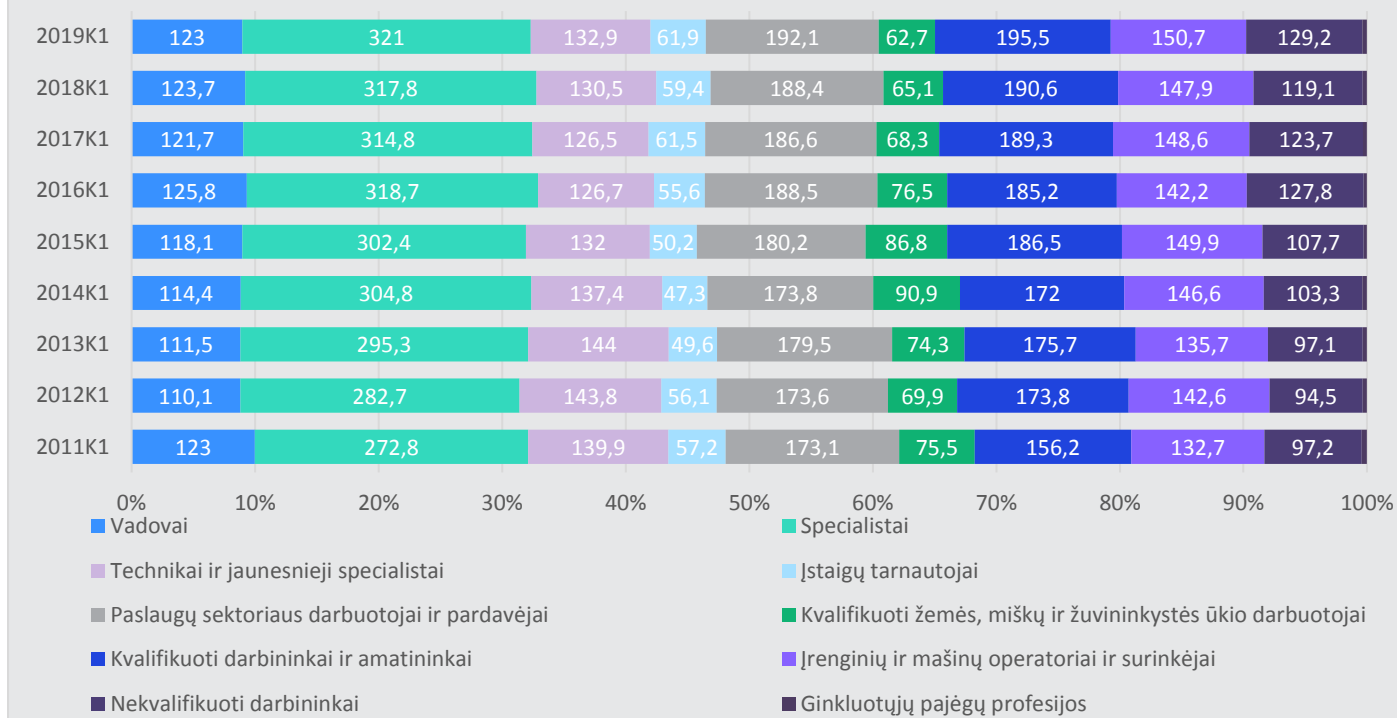
Užimtųjų skaičius pramonėje nuo 2014 metų nuosekliai augo, o 2019 metų I ketvirtį šiame ūkio sektoriuje fiksuotas 3,2 proc. augimas, kurį skatino padidėjęs eksportas ir materialinės investicijos. Svarbus Lietuvos ekonomikos veiksnys – augantis vidaus vartojimas. Labiausiai (6,4 proc.) užimtųjų skaičius augo statybose. Paslaugų sektoriuje fiksuotas 1,7 proc. užimtųjų gyventojų skaičiaus augimas. Žemės ūkyje dirbančių gyventojų nuo 2015 metų nuosekliai mažėja, o 2019 metų pirmą ketvirtį sumažėjo 2 proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Užimtųjų struktūros pagal profesijas duomenys rodo, kad 2019 metų I ketvirtį užimtųjų skaičius augo visose profesijų grupėse, išskyrus kvalifikuotų žemės, miškų ir žuvininkystės ūkio darbuotojų (3,6 proc. mažėjimas) ir vadovų (0,6 proc. mažėjimas). Šių metų pirmąjį ketvirtį labiausiai augo dirbančiųjų nekvalifikuotą darbą skaičius. Tokį augimą galėjo lemti pavasarį didėjantis sezoninių darbuotojų poreikis. Užimtumo tarnybos duomenimis apie pusę visų sezoniniam darbui registruotų laisvų darbo vietų – nekvalifikuotiems darbininkams.

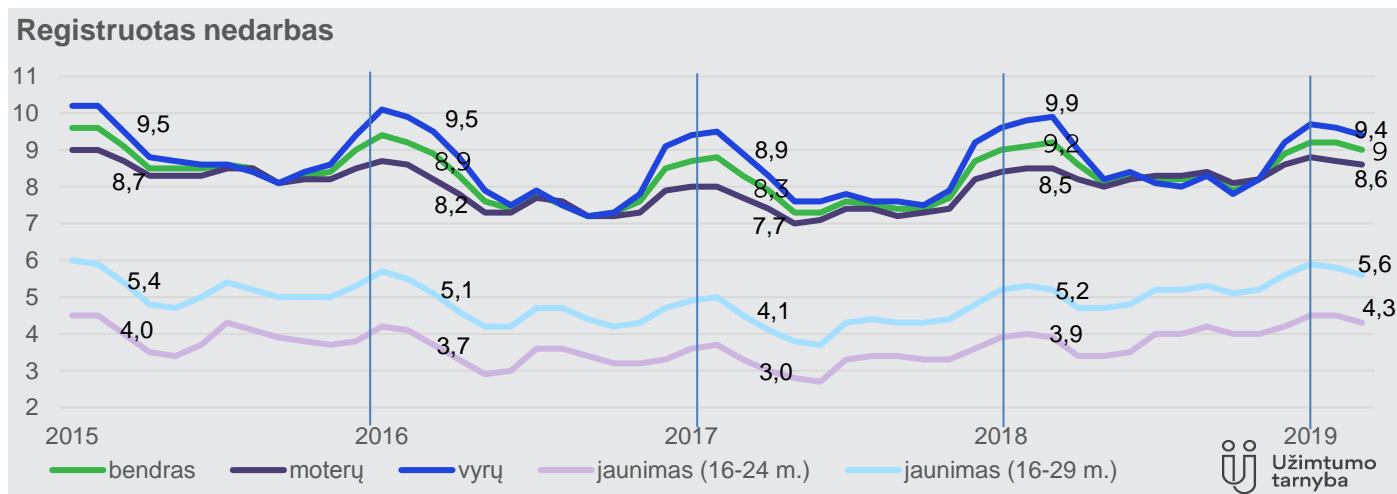
Užimtieji pagal profesijų grupes

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Registruoto nedarbo² tendencijos

Užimtumo tarnybos duomenimis, šių metų balandžio 1 d. šalyje buvo registruota 155,9 tūkst. darbo neturinčių asmenų, ir jie sudarė 9,0 proc. visų šalies darbingo amžiaus gyventojų. Palyginti su praeitų metų tuo pačiu laikotarpiu, registruotų bedarbių skaičius mažėjo 6,3 tūkst., o registruoto nedarbo rodiklis – 0,2 proc. punkto.

Mažėjo darbo ieškančių vyrų skaičius. Šių metų balandžio 1 d. Užimtumo tarnybos klientų aptarnavimo skyriuose buvo registruota 80,8 tūkst. darbo neturinčių vyrų – 5,8 tūkst. mažiau nei prieš metus, tačiau vyrų registruoto nedarbo rodiklis 0,8 proc. punkto aukštesnis nei moterų. Darbo neturintys vyrai sudarė 9,4 proc. šalies darbingo amžiaus vyrų – tai 0,5 proc. punkto mažiau nei 2018 m. balandžio 1 d.

² Registruotas nedarbas – Užimtumo tarnyboje registruotų bedarbių santykis su darbingo amžiaus gyventojais

Darbo neturinčių moterų skaičius per metus mažėjo nežymiai – 0,5 tūkst. Šių metų kovo pabaigoje šalyje buvo registruota 75,1 tūkst. darbo neturinčių moterų ir jos sudarė 8,6 proc. šalies darbingo amžiaus moterų. Nors nedirbančių moterų skaičius šiek tiek mažėjo, moterų registruotas nedarbas dėl sumažėjusio darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus, palyginti su 2018 m. balandžio 1 d., buvo 0,1 proc. punkto didesnis.

Balandžio 1 d. šalyje buvo registruota 26,4 tūkst. 16 – 29 metų amžiaus jaunuolių, ir jie sudarė 5,6 proc. tos pačios amžiaus grupės šalies gyventojų. Registruotas jaunimo nedarbas, palyginti su 2018 m. balandžio 1 d. augo 0,4 proc. punkto.

Ilgalaikio nedarbo problema išlieka aktuali

Vis ryškėjant darbo jėgos trūkumui ir Užimtumo tarnybai įgyvendinant priemones, padedančias ilgai nedirbusiems asmenims integruotis į darbo rinką, jų galimybės grįžti į darbo rinką didėja. Šių metų pirmąjį ketvirtį beveik 41 proc. aktyvios darbo rinkos politikos priemonių dalyvių buvo – ilgalaikiai bedarbiai. Nepaisant to ilgalaikių³ bedarbių dalis tarp visų registruotų asmenų išlieka didelė – kas ketvirtas registruotas bedarbis yra ilgalaikis. Šių metų balandžio 1 d. šalyje buvo 39,8 tūkst. ilgalaikių bedarbių – 1,8 tūkst. mažiau nei tuo pačiu laiku pernai.

Tipinis bedarbis – vyresnio amžiaus vyras, turintis vidurinę išsilavinimą

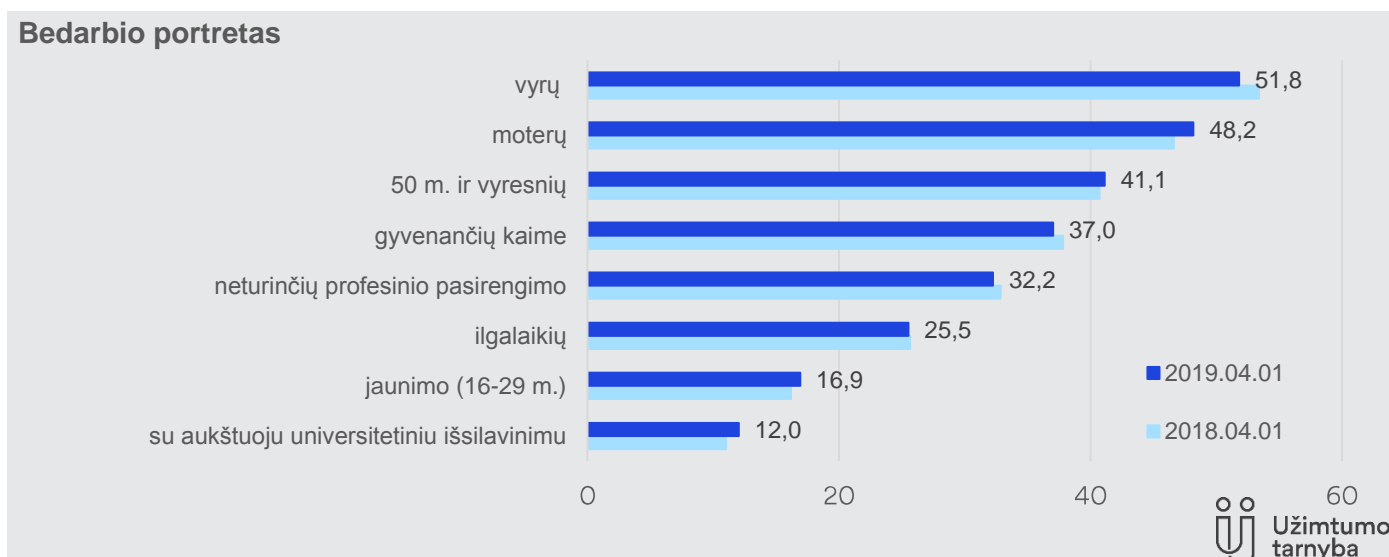
Užimtumo tarnyboje registruotų darbo neturinčių asmenų vyrų mažėja, bet jie vis dar sudaro didesniąją dalį tarp visų darbo ieškančiųjų. Palyginti su 2018 metų balandžio 1 d., sumažėjo darbo ieškančių kaimo gyventojų ir neturinčių profesinio pasirengimo. Augo turinčių aukštąjį universitetinį išsilavinimą dalis. Du iš penkių registruotų darbo neturinčių asmenų – vyresni kaip

Bedarbio portretas

- Vyras (52 %)
- Vyresnis nei 50 m. (41 %)
- Turi vidurinę išsilavinimą (56 %)
- Ilgiau nei pusmetį neranda darbo (26 %)
- Gyvena kaimo vietovėje (37 %)
- Turi negalią (7 %)

50 metų amžiaus, kas šeštas – jaunesnis kaip 30 metų. Nors neturinčių profesinio pasirengimo dalis mažėja, beveik kas trečias neturi profesinio pasirengimo. Beveik pusė visų registruotų darbo neturinčių asmenų buvo įgiję vidurinę išsilavinimą, iš jų – apie 60 proc. turėjo profesinę kvalifikaciją.

³ ilgalaikiai bedarbiai iki 25 metų, kurių nedarbo trukmė ilgesnė kaip 6 mėnesiai, ir ilgalaikiai bedarbiai nuo 25 metų, kurių nedarbo trukmė ilgesnė kaip 12 mėnesių, skaičiuojant nuo įsiregistravimo Užimtumo tarnyboje dienos.

Regioniniai skirtumai

Registruoti darbo neturintys pagal savivaldybes, 2019 m. balandžio 1 d.

Teritoriniai nedarbo skirtumai išlieka

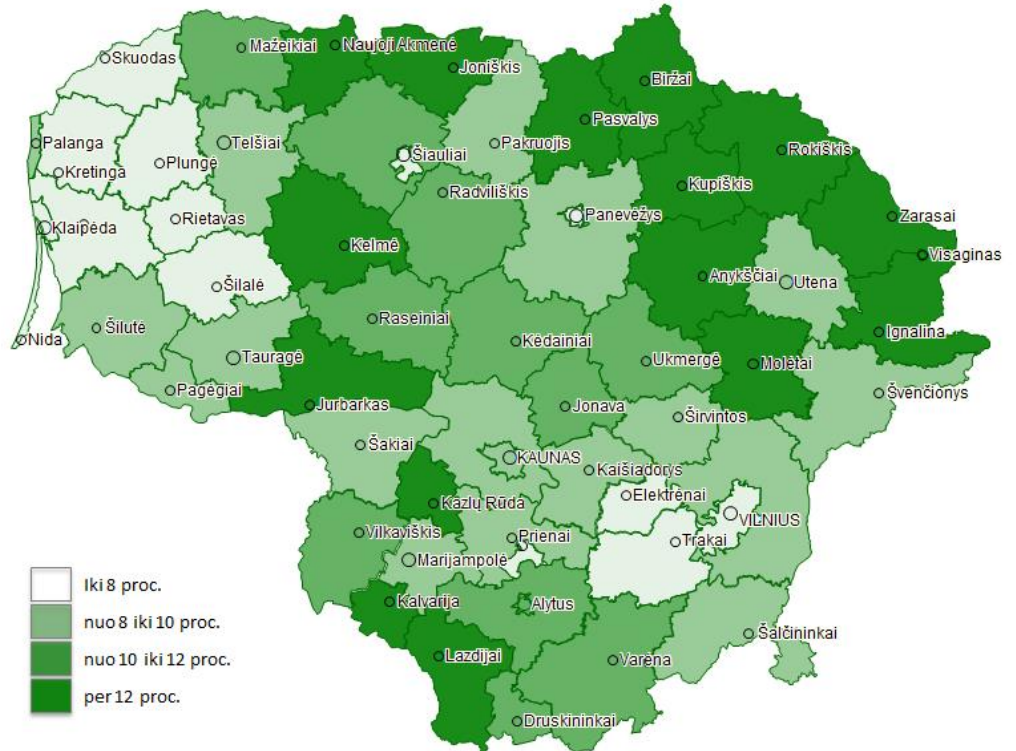
Nedirbančių asmenų dalis nuo darbingo amžiaus gyventojų, palyginti su 2018 metų balandžio 1 d., mažėjo penkiasdešimt vienoje iš šešiasdešimties šalies savivaldybių, trijose – nepakito ir šešiose – augo. Didžiausias, 0,8 proc. punkto, mažėjimas – Joniškyje. Labiausiai augo Palangoje – 0,3 proc. punkto.

Daugiausia darbingo amžiaus gyventojų balandžio 1 d., buvo registruota bedarbiais Lazdijų (14,9 proc.),

Zarasų (14,8 proc.) ir Ignalinos bei Kelmės (po 14,5 proc.) rajonų savivaldybėse. Aukščiausio nedarbo teritorijos – dažniausiai tai pasienio teritorijos nutolusios nuo didžiųjų šalies miestų, kur ūkio plėtra spartesnė ir darbo jėgos poreikis bei įsidarbinimo galimybės didesnės. Vietos ūkio plėtra lėta, veikiančių ūkio subjektų skaičius mažas. Nėra didesnių darbdavių, kuriančių daugiau darbo vietų.

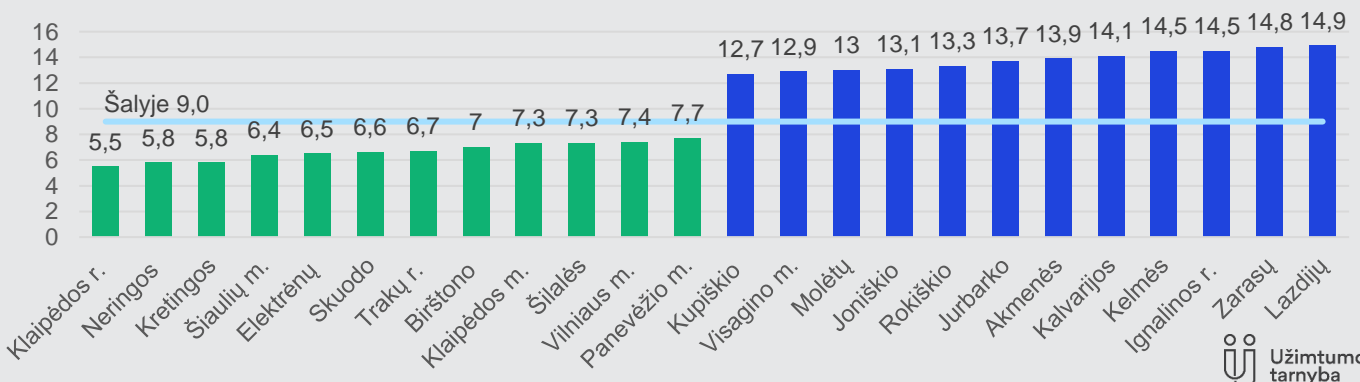
Žemiausi registruoto nedarbo rodikliai šalies pajūryje: Klaipėdos r. – 5,5 proc., Kretingos r. ir Neringoje – 5,8 proc. Iš didžiausių šalies miestų daugiausia bedarbių buvo Kaune (9,1 proc.), mažiausiai – Šiauliuose (6,4 proc.).

Aukščiausias moterų nedarbas balandžio 1 d. buvo Visagino (14,9 proc.) ir Kalvarijos (14,1 proc.) savivaldybėse. Daugiausia neturinčių darbo vyrų buvo Ignalinoje ir Lazdijuose (po 17,8 proc.). Žemiausias moterų nedarbo rodiklis balandžio 1 d. buvo Birštone (3,4 proc.), vyrų - Kretingoje (5,5 proc.). Daugiausia neturinčių darbo 16-29 m. amžiaus jaunuolių registruota Lazdijų rajone – 8,6 proc.

Bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų - 9,0
Bedarbių skaičius, tūkst. - 155,9

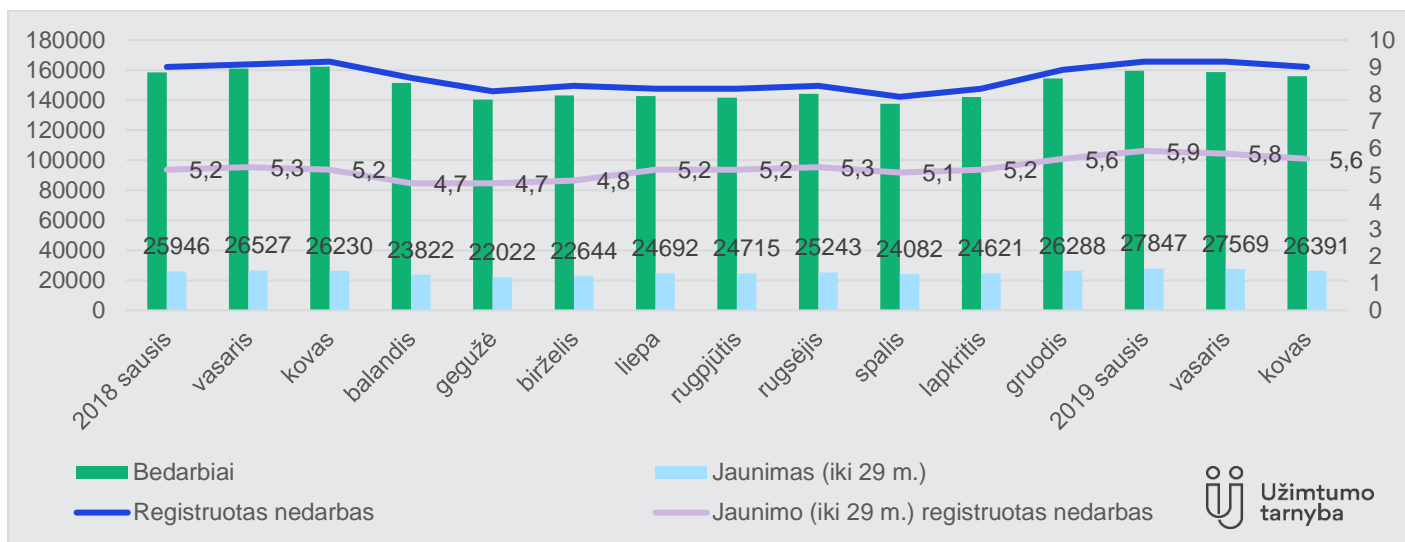
Aukščiausio ir žemiausio nedarbo teritorijos (proc.)

Jaunimo situacija darbo rinkoje

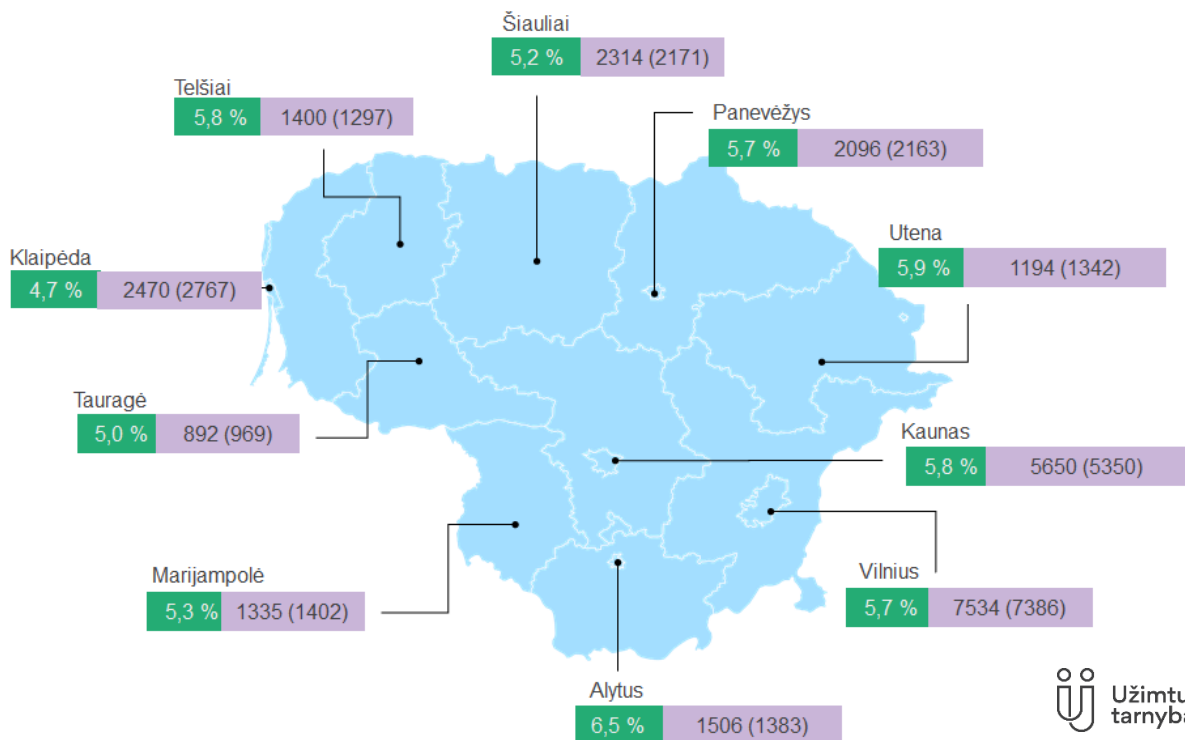
Registruota 26,4 tūkst. jaunuolių iki 29 metų, jie sudarė 17 proc. visų registruotų bedarbių

Šiomet registruota 0,2 tūkst. daugiau jaunų bedarbių nei balandžio 1 d. praėjusiais metais. Šių metų balandžio 1 d. buvo registruota 26,4 tūkst. 16 - 29 m. jaunuolių (2018 m. balandžio 1 d. jų buvo 26,2 tūkst.), – tai sudarė 17 proc. visų bedarbių (2018 m. balandžio 1 d. – 16,2 proc.).

Registruotas jaunimo nedarbas 2019/04/01

Registruotas nedarbas – 5,6 % Darbo ieškančių – 26391 (2018/04/01 – 26230)

Žemiausias 16-29 m. jaunimo nedarbas fiksuotas Birštono (2,9 proc.), Pagėgių (3,0 proc.), Skuodo (3,1 proc.) ir Pakruojo (3,2 proc.) savivaldybėse. Aukščiausias jaunimo (16-29 m.) nedarbas 2019 m. balandžio 1 d. buvo registruotas Lazdijuose (8,6 proc.), Alytuje (7,9 proc.), Zarasuose (7,7 proc.) ir Visagine (7,4 proc.).

Tipinis jaunas (16-29 m.) darbo ieškantis

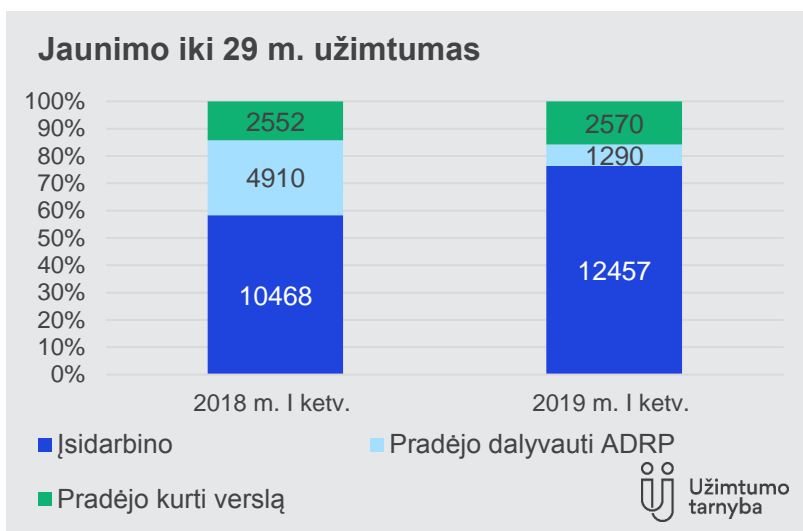
Per metus jaunimo iki 29 m. amžiaus struktūroje 3,7 proc. punkto mažėjo vaikinių. Nors jaunimo su profesiniu pasirengimu 0,1 proc. punkto mažiau, tačiau bendroje struktūroje šių metų balandžio 1 d. aukštą profesinę kvalifikaciją turinčiųjų darbo ieškančiųjų skaičius 0,3 proc. punktu didesnis.

Bedarbio portretas

Vyras (51,7%)
Iki 25 m. (45,9%)
Su profesiniu pasirengimu (58,9%)
Gyventis mieste (69,2%)
Pardavėjas, administratorius, automobilio vairuotojas, pardavimo vadybininkas, apdailininkas, padavėjas

Per 2019 m. I ketvirtį užimtumas suteiktas 16,3 tūkst. jaunesnių nei 30 metų amžiaus asmenų. Lyginant su praėjusiais metais 2,0 tūkst. daugiau asmenų įsidarbino. Parama įsitvirtinti darbo rinkoje 2019 m. I ketvirtį pasinaudojo 1,3 tūkst. jaunuolių iki 29 metų. Populiariausia tarp aktyvios darbo rinkos politikos priemonių parama mokymuisi, daugiausia jaunuolių pradėjo mokytis darbo rinkoje paklausių profesijų 0,4 tūkst.

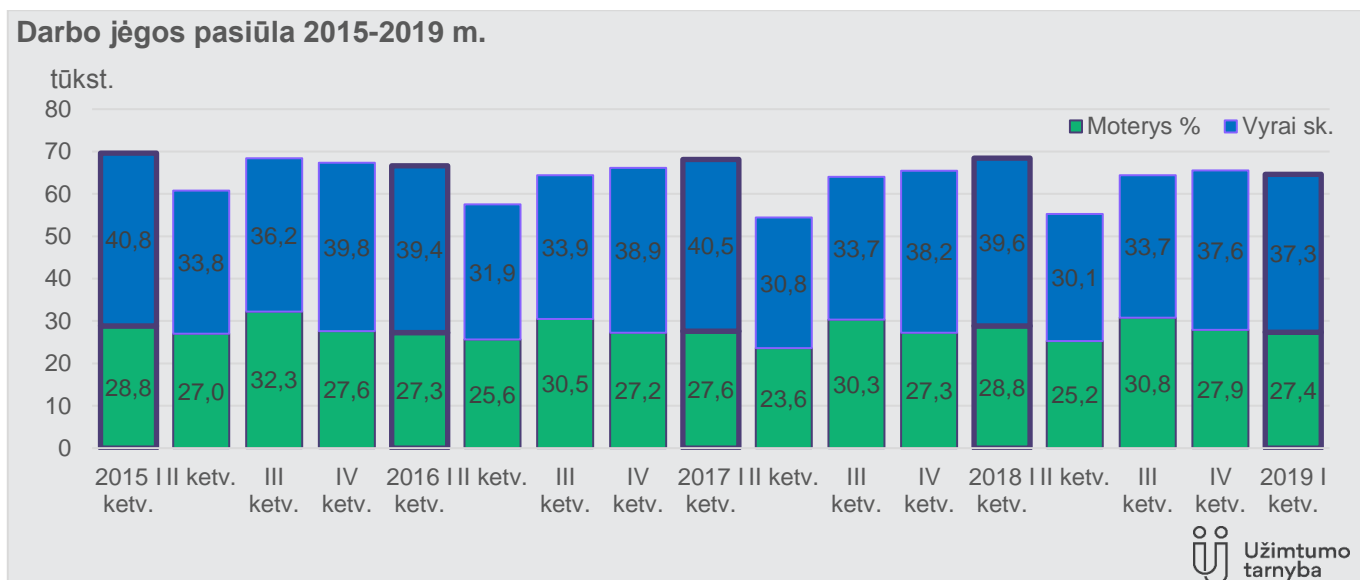
Jaunimas 16-29 m. pagal ADRP ⁴ (tūkst.)	2018 m. I ketv.	2019 m. I ketv.	Pokytis +/-
Parama mokymuisi	2953	543	-2410
Remiamasis įdarbinimas	1375	476	-899
Parama darbo vietoms steigti	185	111	-74
Parama judumui	397	160	-237

⁴ Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės

Darbo jėgos pasiūla – kas ieškojo darbo?

Darbo jėgos pasiūla mažėjo

2019 metų pirmąjį ketvirtį Užimtumo tarnybos klientų aptarnavimo skyriuose buvo registruota 64,6 tūkst. darbo neturinčių asmenų – 5,6 proc. mažiau nei per tą patį praėjusių metų laikotarpį. Paprastai pirmąjį metų ketvirtį darbo neturinčių asmenų įregistruojama daugiausiai, o vėliau besikreipiančiųjų skaičius mažėja.

Daugiau įregistruojama bedarbių vyrų

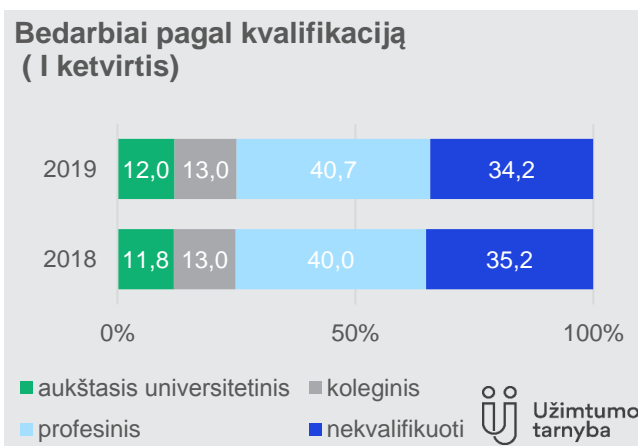
Vyrai tarp darbo ieškančių asmenų sudaro didesniąją dalį – 57,7 proc. Palyginti su 2018 metų pirmuoju ketvirčiu, neturinčių darbo vyrų registravosi 1,5 tūkst. mažiau.

Daugiau darbo ieškančių vyrų dalis turi profesinį pasirengimą– 36 proc., tarp nedirbančių moterų profesinį išsilavinimą turi 31,6 proc., bet vyrų mažiau, turinčių aukštąjį universitetinį išsilavinimą – tik 8,3 proc., moterų – 17 proc.

Mažėja neturinčių profesinio pasirengimo

Beveik kas trečias registruotas darbo neturintis žmogus neturi profesinio pasirengimo, todėl jiems sunku įsitvirtinti darbo rinkoje. Stebima teigiama tendencija, kad neturinčių profesinės kvalifikacijos bedarbių dalis tarp visų darbo neturinčių asmenų kelerius metus nuosekliai mažėja.

Tuo tarpu kvalifikuotos darbo jėgos pasiūla auga. Palyginti su 2018 metų pirmuoju ketvirčiu, auga įgijusių profesinį ir aukštąjį universitetinį išsilavinimą dalis.

Daugiau įregistruojama vyresnio amžiaus asmenų

Kas šeštas (16,1 proc.) darbo neturintis asmuo buvo jaunesnis kaip 30 metų amžiaus, 28,2 proc. – vyresni kaip 50 metų asmenys. Darbo jėgos pasiūlos struktūroje jaunimo dalis nuosekliai mažėja, tuo tarpu vyresnio amžiaus bedarbių – auga. Palyginti su 2018 metų pirmuoju ketvirčiu, vyresnių kaip 50 metų nedirbančių asmenų dalis augo 1,7 proc. punkto.

Beveik kas trečias darbo neturintis – kaimo gyventojas

Kaime gyvenantys darbo neturintys asmenys šių metų pirmąjį ketvirtį sudarė 31,2 proc. visų įregistruotų darbo ieškančių asmenų. Nedarbo problemos kaime didesnės nei mieste. Tą patvirtina ir Lietuvos statistikos departamento duomenys – užimtumas kaime gerokai žemesnis nei mieste, o nedarbo lygis – aukštesnis. Tokių tendencijų priežastis – mažėjanti žemės ūkio dalis šalies ūkio struktūroje, žemas darbo ieškančiųjų mobilumas ir nepakankamai sparti ūkio plėtra regionuose. Tarp kaime gyvenančių bedarbių daugiau vyresnio amžiaus asmenų – didesnė dalis nei tarp miestiečių, neturinčių profesinio pasirengimo ir gerokai mažiau turinčių aukštąjį (universitetinį, neuniversitetinį) išsilavinimą. Dažnai kaimo gyventojų įsidarbinimo galimybes riboja susisiekimo problemos, ypač iš atokesnių vietovių.

Daugiausia – kvalifikuotų darbininkų

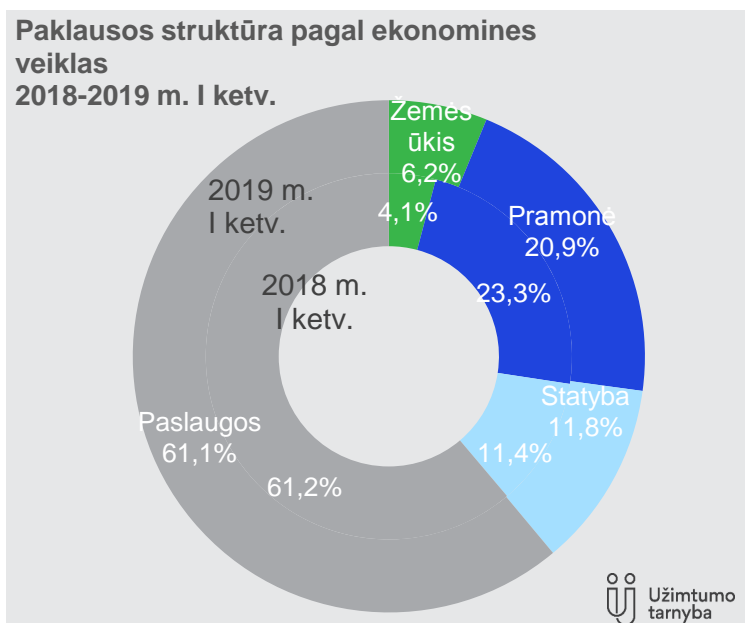
2019 metų pirmąjį ketvirtį įregistruotų bedarbių struktūroje pagal paskutinės darbovietės profesijų grupes 47,5 proc. sudarė kvalifikuoti darbininkai ir paslaugų darbuotojai (daugiausia į Užimtumo tarnybą dėl darbo paieškos kreipėsi parduotuvių pardavėjai, lengvųjų automobilių, taksi ir furgonų vairuotojai, dažytojai ir giminiškų profesijų darbininkai, variklinių transporto priemonių mechanikai ir taisytojai, judamųjų žemės ir miškų ūkio įrenginių operatoriai), beveik 17 proc. – specialistai, apie 35,6 proc. – nekvalifikuoti darbininkai. Kvalifikuotos darbo jėgos pasiūla keletą pastarųjų metų nors nežymiai, bet auga. Tikėtina, kad ši tendencija tęsis ir ateityje, kai darbo pasiūlą papildys kvalifikuoti reorganizuojamų ir atleidimus numatančių įmonių darbuotojai.

Darbo jėgos paklausa - kokių darbuotojų reikia darbo rinkoje?

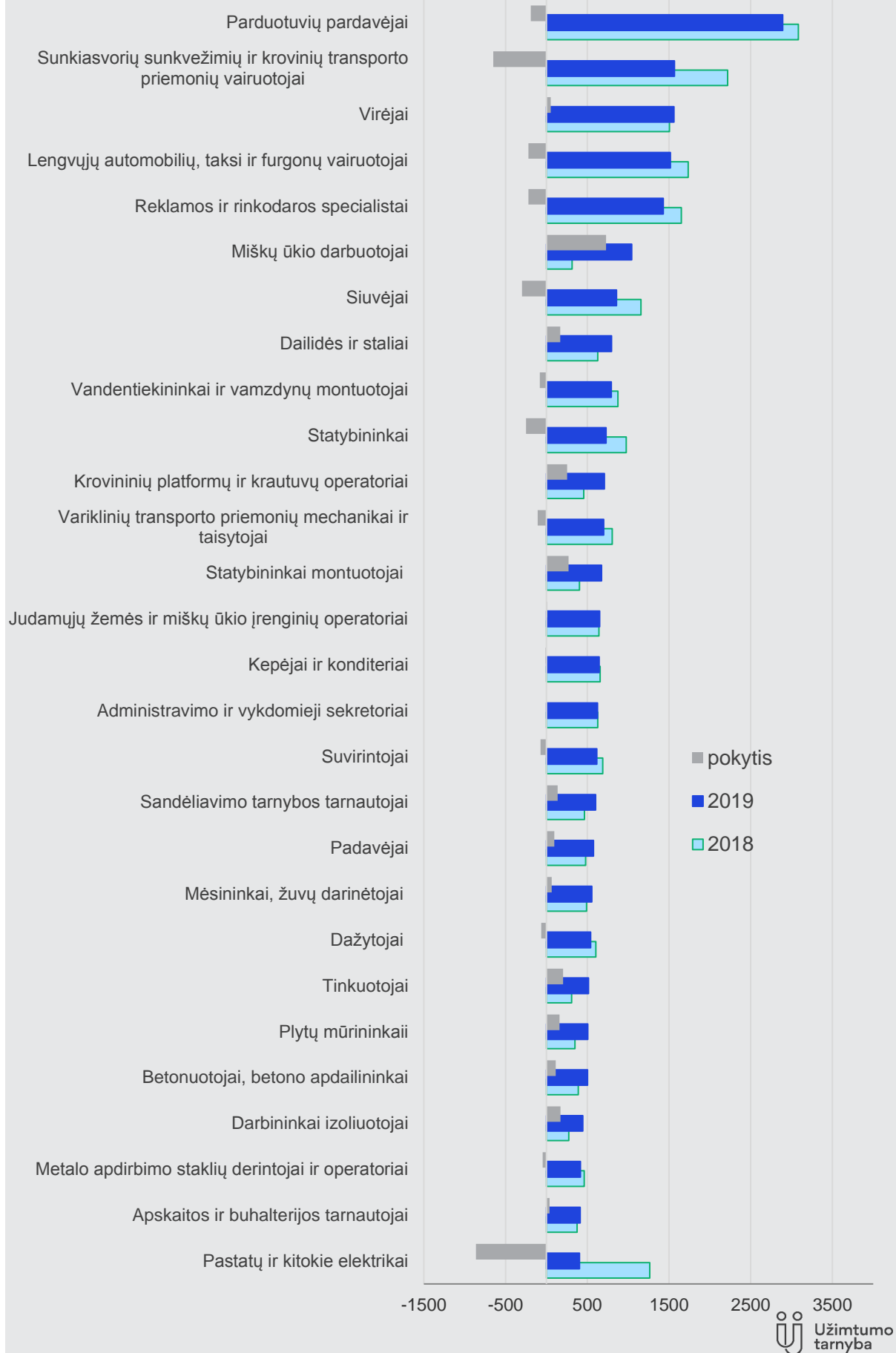
Užimtumo tarnybos duomenimis, 2019 metų pirmąjį ketvirtį darbdaviai įregistravo 2 proc. daugiau naujų laisvų darbo vietų – 48,8 tūkst. nei per 2018 metų tą patį laikotarpį. Daugiausia laisvų darbo vietų registruota pardavėjams, sunkiasvorių sunkvežimių ir krovinių transporto priemonių vairuotojams, virėjams, lengvųjų automobilių, taksi ir furgonų vairuotojams, reklamos ir rinkodaros specialistams, miškų ūkio darbuotojams, siuvėjams, dailidėms ir staliams, vandentiekiniams ir vamzdynų montuotojams, statybininkams.

Taip pat augo miškų ūkio darbuotojų, krovinių platformų ir krautuvų operatorių, tinkuotojų, darbininkų izoliuotojų, mūrinių paklausa. Registruotų darbo vietų skaičius labiausiai mažėjo pastatų ir kitokiems elektrikams, sunkiasvorių sunkvežimių ir krovinių transporto priemonių vairuotojams, siuvėjams.

Trys iš penkių įregistruotų laisvų darbo vietų buvo paslaugų sektoriuje. Beveik 21 proc. – pramonėje. Palyginti su praėjusių metų pirmuoju ketvirčiu, paklausos struktūroje didėjo žemės ūkio ir statybos dalis.

Paklausos pokyčiai 2017 - 2018 I ketvirtį

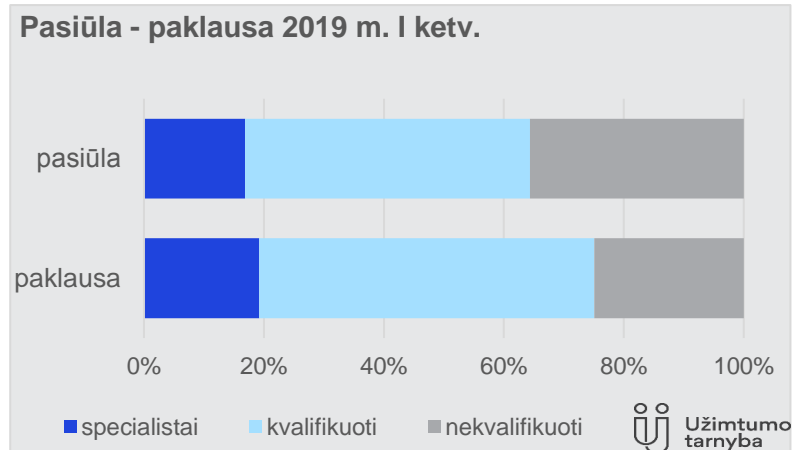
Pastaba: į analizę įtrauktos profesijos, kurių paklausa 2019 m. I ketvirtį buvo didžiausia.

Darbo jėgos pasiūlos ir paklausos suderinamumas

Užimtumo tarnybos duomenimis, darbo rinkoje jaučiamas darbo jėgos pasiūlos ir paklausos neatitikimas: nekvalifikuotos darbo jėgos perteklius ir kvalifikuotos – trūkumas. Specialistų ir kvalifikuotų darbininkų pasiūla šių metų pirmąjį ketvirtį buvo daugiau kaip 20 proc. mažesnė už paklausą, tuo tarpu norinčių dirbti nekvalifikuotą darbą beveik 30 proc. daugiau negu tokios darbo jėgos poreikis.

Didžiausias pasiūlos ir paklausos neatitikimas paslaugų sektoriaus darbuotojų (virėjų,

padavėjų) bei įrenginių ir mašinų operatorių ir surinkėjų (sunkiasvorių sunkvežimių ir krovininių transporto priemonių vairuotojų, elektrinės ir elektroninės įrangos surinkėjai) profesijų grupėje.

Didėjo regioninis pasiūlos ir paklausos nesuderinamumas

Šalyje kai kurioms profesijoms laisvų darbo vietų registruota daugiau nei darbo ieškančių asmenų, turinčių darbdaviui reikiamą kvalifikaciją/kompetencijas ir galinčių tokį darbą dirbti. Darbuotojų trūksta ne vien dėl to, kad buvo nepakankamai jų parengta, bet ir dėl emigracijos. Kai kurias darbo vietas sunku užpildyti dėl siūlomo žemo darbo užmokesčio ar sudėtingų darbo sąlygų. Darbo rinkos vaizdą iškreipia ir nelegalus darbas.

Didžiausias įsidarbinimo galimybes iš specialistų šalyje pagal didžiausią registruojamą darbo vietų skaičių turėjo reklamos ir rinkodaros specialistai, administravimo ir vykdomieji sekretoriai, sandėliavimo tarnautojai, buhalteriai, statybos vadovai, pardavimo atstovai, socialinio darbo ir konsultavimo specialistai. Tarp darbininkiškų profesijų paklausiausi buvo parduotuvių pardavėjai, virėjai, lengvųjų automobilių, taksi ir furgonų vairuotojai, sunkiasvorių sunkvežimių ir krovininių transporto priemonių vairuotojai, kepėjai ir konditeriai, siuvėjai, padavėjai, statybininkai. Ketvirtadalis visų laisvų darbo vietų skirta nekvalifikuotai darbo jėgai. Darbdaviams reikalingi krovikai, biurų, viešbučių ir kitų įstaigų valytojai, kambarinės ir pagalbininkai, nekvalifikuoti inžinerinių statinių statybos darbininkai, namų valytojai ir pagalbininkai, virtuvės pagalbininkai.

Spręsdami kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo problemą, darbdaviai dažnai imasi apmokyti norinčius dirbti darbo vietoje arba labiau automatizuoti gamybos procesą, tokiu atveju darbuotojų poreikis gali mažėti, bet kvalifikaciniai reikalavimai jiems auga. Kitas sprendimo būdas užpildyti laisvas darbo vietas pasitelkiant darbo jėgą iš trečiųjų šalių. Užsieniečiams atvykstantiems iš trečiųjų šalių, kurių profesiją įtraukta į patvirtintą trūkstančių profesijų sąrašą nereikia gauti Užimtumo tarnybos leidimo dirbti.⁵ 2019 metų pirmąjį ketvirtį į Lietuvą, gavę leidimus dirbti iš Užimtumo tarnybos, atvyko 1,7 tūkst. darbuotojų, daugiau nei pusė atvyko iš Ukrainos, Baltarusijos, Rusijos ir Kinijos. Daugiausia leidimų išduota tarptautinio keleivių vežimo transporto priemonės vairuotojams, virėjams, plytų mūrininkams, elektrinio krautuvo vairuotojams, staliams, tinkuotojams, kelių žymėjimo įrangos operatoriams, elektrotechnikams ir santechnikams.

⁵ Užimtumo tarnyba nagrinėja kiekvienos profesijos padėtį darbo rinkoje ir 2 kartus metuose rengia ir tvirtina trūkstančių profesijų sąrašą. Jeigu profesijos registruota darbo jėgos paklausa pramonės ir statybos sektoriuose per metus viršija darbo pasiūlą ne mažiau kaip 2 kartus, o paslaugų ne mažiau nei 5 kartus, taip pat jai profesija įsidarbinimo galimybių barometre priskirta didelių įsidarbinimo galimybių profesijų grupei bei darbdaviai ar darbdavių asocijuotos struktūros pateikė argumentuotą ir pagrįstą informaciją apie prognozuojamą profesijos paklausos augimą per artimiausią pusmetį, tai tokia profesija įtraukiama į sąrašą <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/184e8ff203d511e98a758703636ea610?jfwid=i0s9d7pn3>.

Išnagrinėjus pasiūlos ir paklausos santykio skirtumus, stebima, jog 2019 metų pirmąjį ketvirtį Alytaus, Marijampolės, Šiaulių ir Vilniaus apskrityse dėl ilgai trunkančių komandiruočių, nutolimo nuo šeimos, nepatogus darbo grafiko, rizikos kelyje, sveikatos problemų, nuolatinio sėdimo darbo trūko sunkiasvorių sunkvežimių ir krovinių transporto priemonių vairuotojų. Sudėtingos darbo sąlygos lemia beveik visose apskrityse esantį mėsininkų ir žuvų darinėtojų trūkumą.

Dėl dažniausiai siūlomo minimalaus darbo atlygio ir pamaininio darbo grafiko Alytuje, Kaune, Utenoje, Vilniuje ir Telšiuose darbdaviams kilo sunkumų užpildant siuvėjams skirtas darbo vietas. Šie veiksniai lemia, kad siuvėjo profesija nėra populiari tarp besirenkančio profesiją jaunimo.

Alytaus ir Kauno darbdaviai vasaros sezonui ieško virėjų, barmenų ir padavėjų. Dažnai orams šylant darbdaviams paslaugų sektoriuje prireikia daugiau aptarnaujančio personalo, tačiau tokie darbo pasiūlymai dažniausiai terminuoti – tik vasaros sezonui, todėl tvaraus užimtumo darbuotojams nesuteikia.

Vilniuje ir Šiauliuose darbo ieškantis ikimokyklinio ugdymo mokytojas gali rinktis iš vidutiniškai 8 - 9 jam siūlomų darbo pasiūlymų, panaši situacija susiklosčiusi ir su statybų sektoriaus darbuotojais Telšiuose, Tauragėje, Panevėžyje bei Šiauliuose statybų vadovas gali rinktis iš 5 - 6 jam siūlomų laisvų darbo vietų, šiai profesijai reikalinga aukšta kvalifikacija, patyrimas ir fizinė ištvermė. Taip pat sunku užpildyti darbo vietas, skirtas darbininkams izoliuotojams, plytų mūrininkams, tinkuotojams ir betonuotojams, kuriems reikalingi profesiniai įgūdžiai⁶.

Darbo vietas sunku užpildyti, kai pretenduojantys į jas asmenys neturi tinkamos kvalifikacijos, kompetencijų ar patirties

Dažniausiai darbdavių nurodomos kompetencijos:

- užsienio kalbų žinios (pagrindinės: anglų, rusų);
- darbo kompiuteriu įgūdžiai (MS Office, specializuotos programos);
- darbų saugos instrukcijų žinojimas;
- vairuotojo pažymėjimas, įvairūs kiti pažymėjimai;
- motyvacija dirbti ir mokytis bei asmeninės savybės.

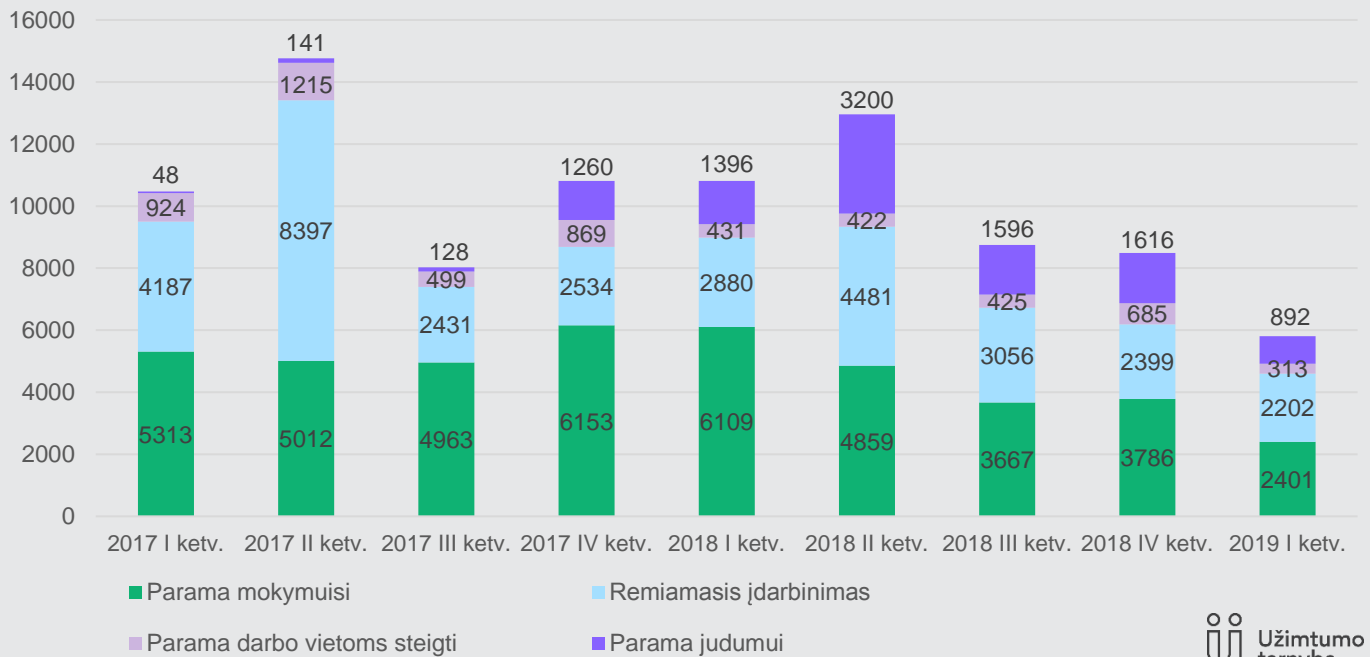
Užimtumo didinimo priemonės

Aktyvios darbo rinkos politikos ir kitų laikino užimtumo priemonių taikymas registruotą nedarbą 2019 metų pirmąjį ketvirtį mažino 0,7 proc. punkto

Užimtumo tarnyba į darbo rinką per tris šių metų mėnesius padėjo sugrįžti 70,3 tūkst. asmenų – 3 proc. daugiau nei praėjusių metų pirmąjį ketvirtį. Tarpininkavimo įdarbinant paslaugos suteiktos 44,4 tūkst., iš jų – 40,1 tūkst. įsidarbino neterminuotai. Pradėjo veiklą pagal verslo liudijimus 20,0 tūkst. asmenų. Remiamas užimtumas taikant aktyvios darbo rinkos politikos priemones suteiktas 5,8 tūkst. Šalies savivaldybių rengiamose užimtumo didinimo programose pradėjo dalyvauti 0,1 tūkst. darbo neturinčių asmenų.

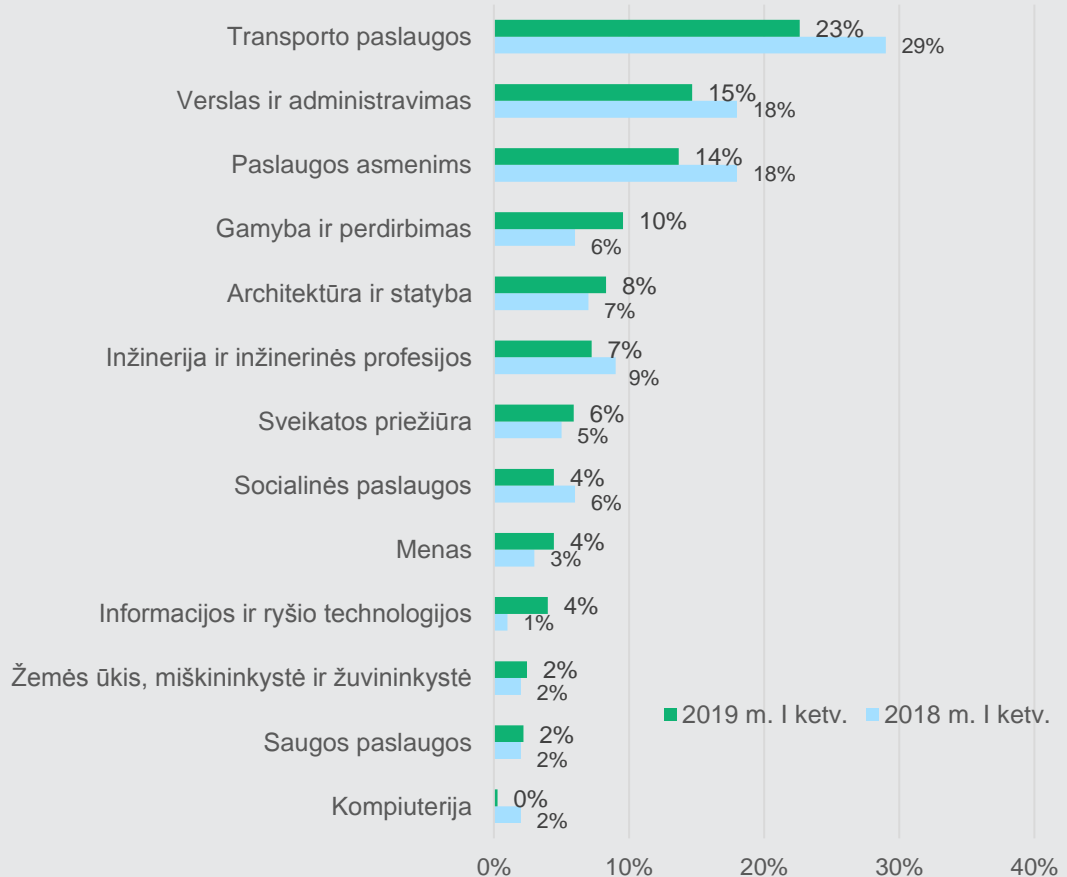
⁶ Visų šalies apskričių profesijų dešimtukai pateikiami priede.

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės

Užimtumo tarnyba

Profesinio mokymo dalyvių pasiskirstymas pagal švietimo sritis (proc.)

Užimtumo tarnyba

Keitėsi aktyvios darbo rinkos politikos priemonių struktūra

Šių metų pirmąjį ketvirtį 15,2 proc. punkto mažėjo paramą mokymuisi pasirinkusiųjų asmenų skaičius, o remiamojo įdarbinimo dalyvių skaičius bendroje aktyvios darbo rinkos politikos priemonių struktūroje, palyginti su 2018 metų pirmuoju ketvirčiu, augo 11,3 proc. punkto. Skatinant teritorinį darbo jėgos mobilumą, 2,5 proc. punkto daugiau darbo ieškančiųjų pasinaudojo paramos judumui priemone.

Paramos mokymuisi priemonėse dalyvavo 41 proc. visų aktyvios darbo rinkos politikos priemonių dalyvių

Darbo rinkoje paklausių profesijų ir kompetencijų pradėjo mokytis 1,9 tūkst. darbo ieškančių asmenų. 23 proc. arba beveik 0,4 tūkst. visų pradėjusių mokytis buvo jaunesni kaip 30 metų asmenys. Vyrų mokėsi daugiau nei moterų – jos sudaro apie 46 proc. visų pradėjusių dalyvauti paramos mokymuisi priemonėje. Kas trečias siekiantis įgyti kvalifikaciją ar kompetencijas – vyresnis kaip 50 metų žmogus. 41,3 proc. arba 0,8 tūkst. pasirinkusių profesinį mokymą buvo ilgalaikiai bedarbiai.

Transporto paslaugų švietimo sričiai priklausančios mokymo programos – kaip įprastai, paklausiausios tarp profesinio mokymo dalyvių, tačiau jų populiarumas mažėja

Šiame besirenkančių įvairių kategorijų transporto priemonių vairuotojų mokymo programos 6 proc. mažiau. Apdirbamąja gamyba besiverčiančiose įmonėse mažėja rankinio darbo, todėl vis daugiau darbo pasiūlymų skiriama aukštesnės kvalifikacijos operatoriams ar derintojams. Todėl 2019 metų pirmąjį ketvirtį 4 proc. augo besirenkančių gamybos ir perdirbimo srities mokymo programos skaičius. Sparčiai vystantis technologijoms, skaitmenizuojant procesus šiame 3 proc. daugiau asmenų rinkosi informacijos ir ryšio technologijos srities mokymo programos.

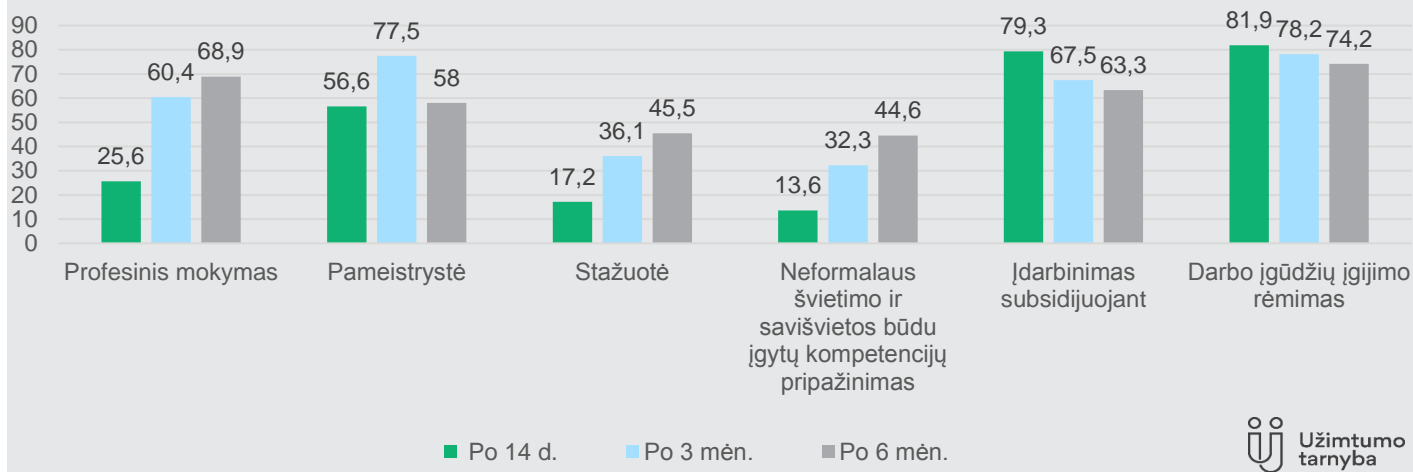
Profesinio mokymo programų TOP 5:

- Įvairių kategorijų transporto priemonių vairuotojų;
- Apskaitininko;
- Slaugytojo;
- Santechniko;
- Elektros įrenginių įrengimo ir eksploataavimo elektromonterio.

Kitose paramos mokymuisi priemonėse 2019 metų pirmąjį ketvirtį pradėjo dalyvauti 0,5 tūkst. asmenų: 116 – pradėjo dirbti pagal pameistrystės sutartį, 175 – organizuota stažuotė, 170 – pripažintos neformaliojo švietimo ar savišvietos būdu įgytos kompetencijos. Užimtumo tarnyba padedant šioms priemonėms ne tik didina asmenų užimtumą ir konkurencingumą darbo rinkoje, tačiau ir sutrumpina įsiliejimo į darbo rinką laikotarpį.

Remiamo įdarbinimo priemonėse nuo metų pradžios dalyvavo 2,2 tūkst. darbo ieškančiųjų. Įdarbinta subsidijuojant 1,8 tūkst. darbo rinkoje papildomai remiamų asmenų. Darbo įgūdžių įgijimo rėmimo priemonėje dalyvavo 0,4 tūkst., ką tik mokslus baigusių darbo neturinčių asmenų. Šiose priemonėse jie ne tik įgyja trūkstantį darbo gebėjimų ir patirties, bet didžioji dauguma asmenų užsitikrina užimtumą priemonei pasibaigus.

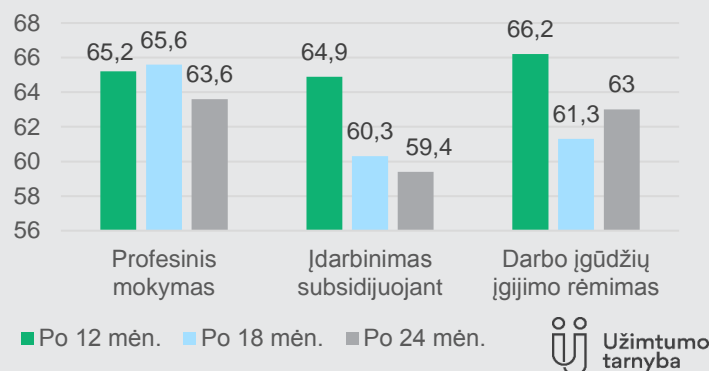
Trumpalaikis integracijos į darbo rinką efektyvumo vertinimas, proc.

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių efektyvumo analizė rodo, kad apie 80 proc. įdarbinimo subsidijuojant ir darbo įgūdžių įgijimo rėmimo priemonių dalyvių, pasilieka dirbti priemonei pasibaigus ir apie 60 proc. tebedirba praėjus 2 metams.

Asmenys baigę paramos mokymuisi priemones dažniausiai įsidarbina per 3 – 6 mėnesius po priemonės baigimo.

Ilgalaikis integracijos į darbo rinką efektyvumo vertinimas, proc.

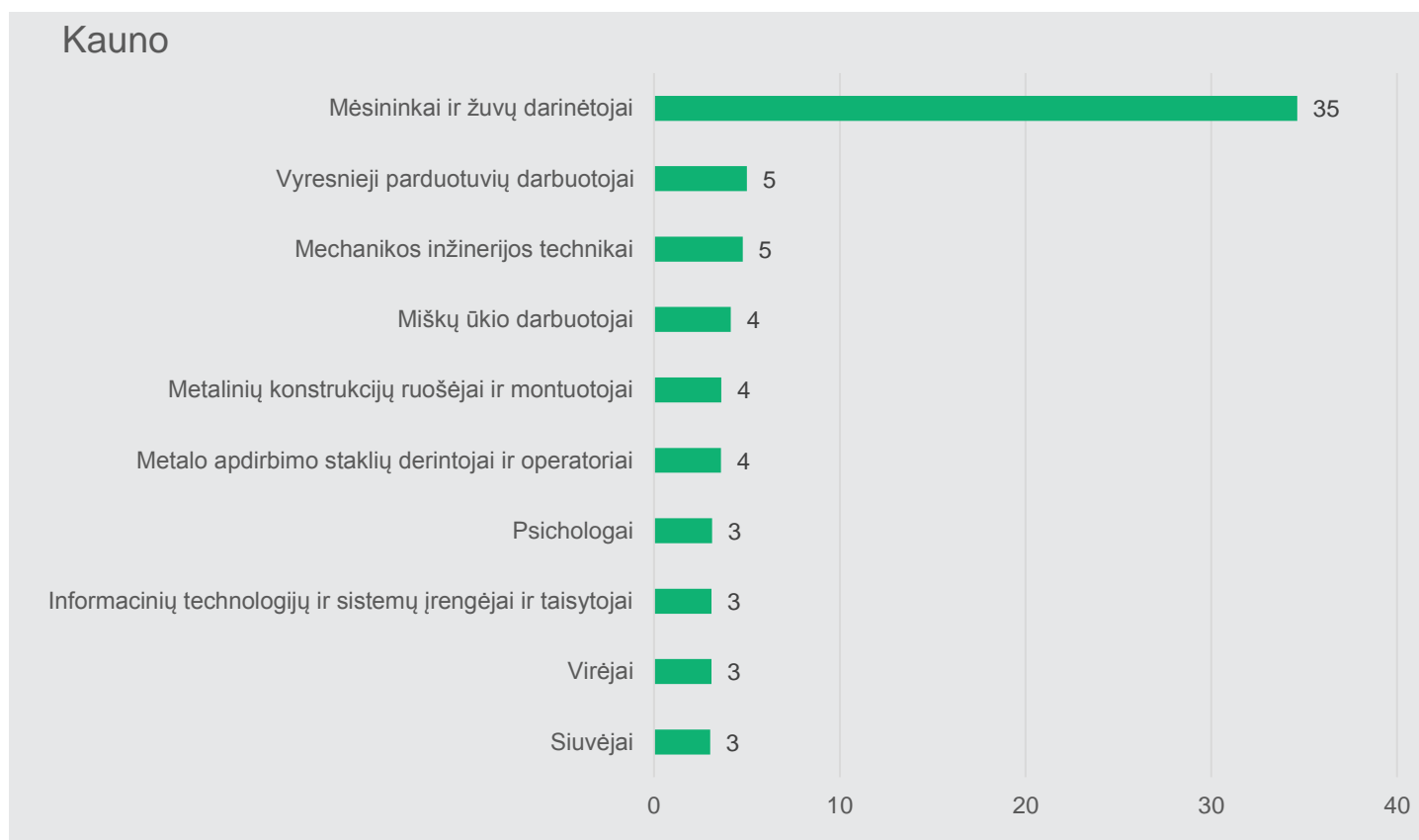
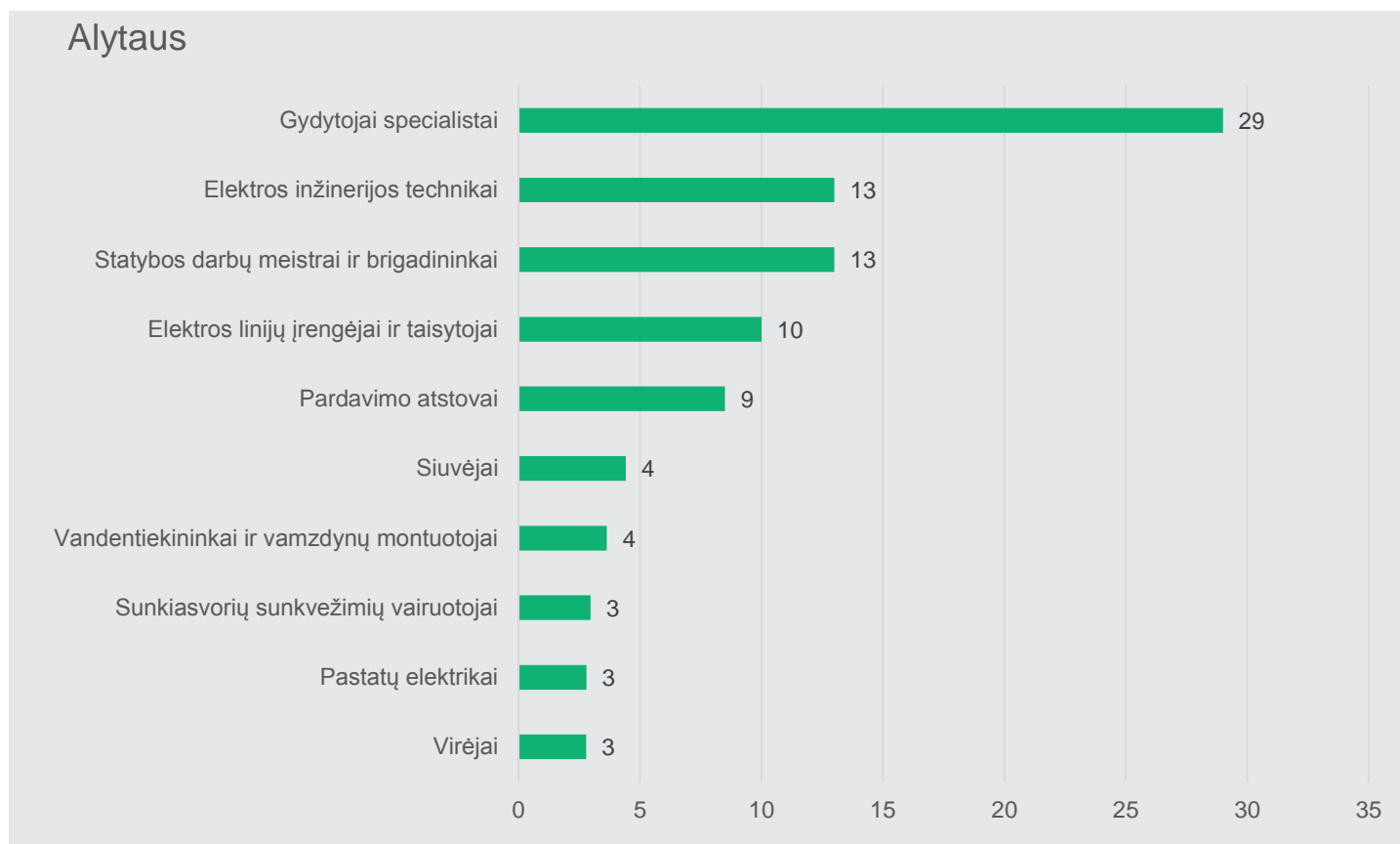

Ryškiausios tendencijos

- 2019 m. I ketvirtį registruotas nedarbas šalyje mažėjo 0,2 proc. punkto. Darbo neturintys vyrai sudarė 9,4 proc. šalies dirbingo amžiaus vyrų, tai yra 0,5 proc. punkto mažiau negu 2018 m. balandžio 1 d. Bedarbių dalis nuo dirbingo amžiaus gyventojų, palyginti su 2018 metų balandžio 1 d., mažėjo penkiasdešimt vienoje iš šešiasdešimties šalies savivaldybių, trijose – nepakito ir šešiose – augo. Didžiausias, 0,8 proc. punkto, mažėjimas - Joniškijoje. Labiausiai augo Palangoje – 0,3 proc. punkto;
- Trys iš penkių įregistruotų laisvų darbo vietų buvo paslaugų sektoriuje. Beveik 21 proc. – pramonėje. Palyginti su praėjusių metų I ketvirčiu, paklausos struktūroje 2,1 proc. didėjo žemės ūkio ir 0,4 proc. statybos dalis;
- Tipinis darbo ieškantis asmuo, vyresnio amžiaus vyras, turintis vidurinį išsilavinimą;
- 2019 metų I ketvirtį darbdaviai įregistravo 2 proc. daugiau naujų laisvų darbo vietų – 48,8 tūkst.;
- Vis labiau ryškėjantis kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas, sprendžiamas organizuojant asmenų perkvalifikavimą (populiariausia per 2019 m. I ketvirtį buvo paramos mokymuisi priemonės, jas rinkosi 41,3 proc. darbo ieškančiųjų) ir pasitelkiant darbo jėgą iš trečiųjų šalių (per 2019 m. I ketvirtį į Lietuvą dirbti atvyko 2 kartus daugiau užsieniečių, nei 2018 m. per tą patį laikotarpį);
- Aktyvios darbo rinkos politikos ir kitų laikino užimtumo priemonių taikymas registruotą nedarbą 2019 m. I ketvirtį mažino 0,7 proc. punkto. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės užtikrina tvarų asmenų užimtumą, praėjus 6 mėn. po priemonių baigimo dirba 67 proc. asmenų;

Profesijos, kurių darbo rinkoje labiausia trūko 2019 m. I ketvirtį

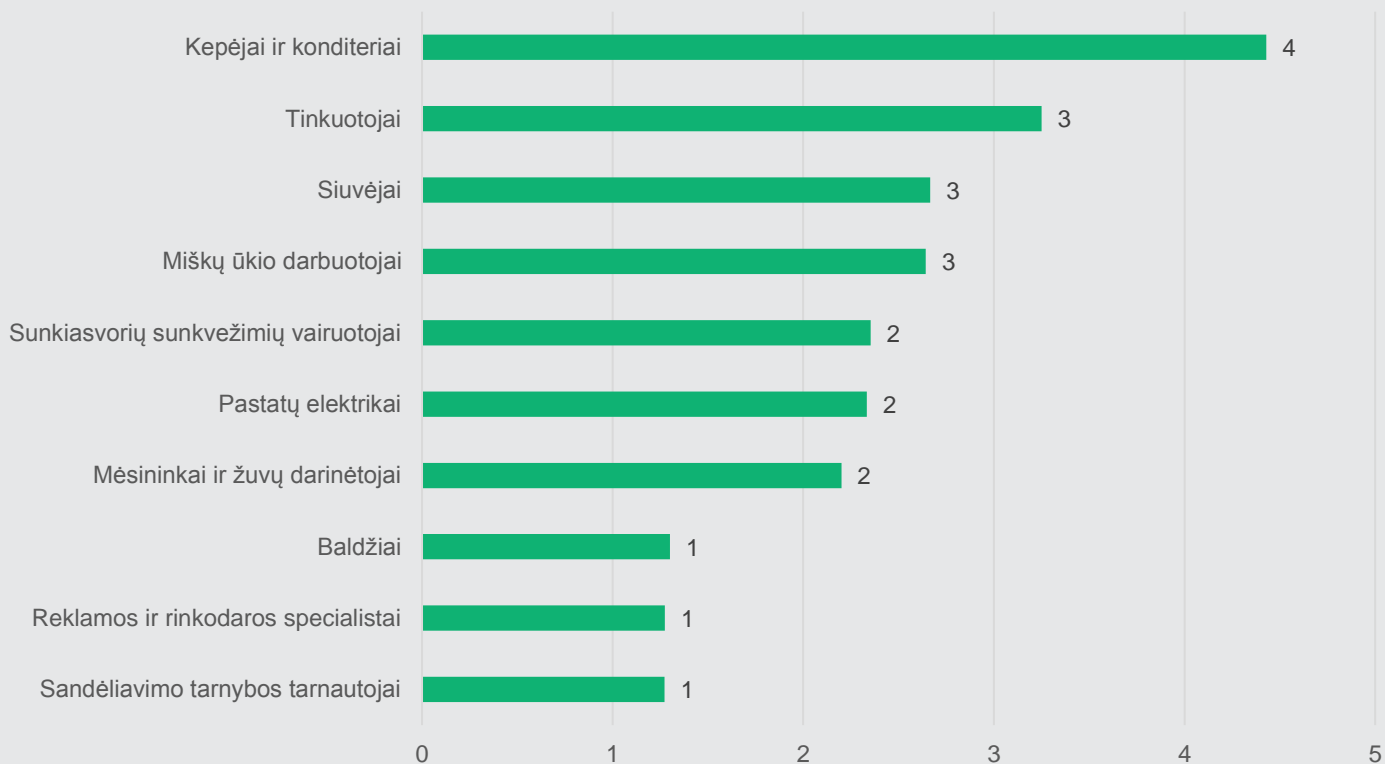
Vienam ieškančiajam darbo tenkančių darbo vietų skaičius pagal apskritis

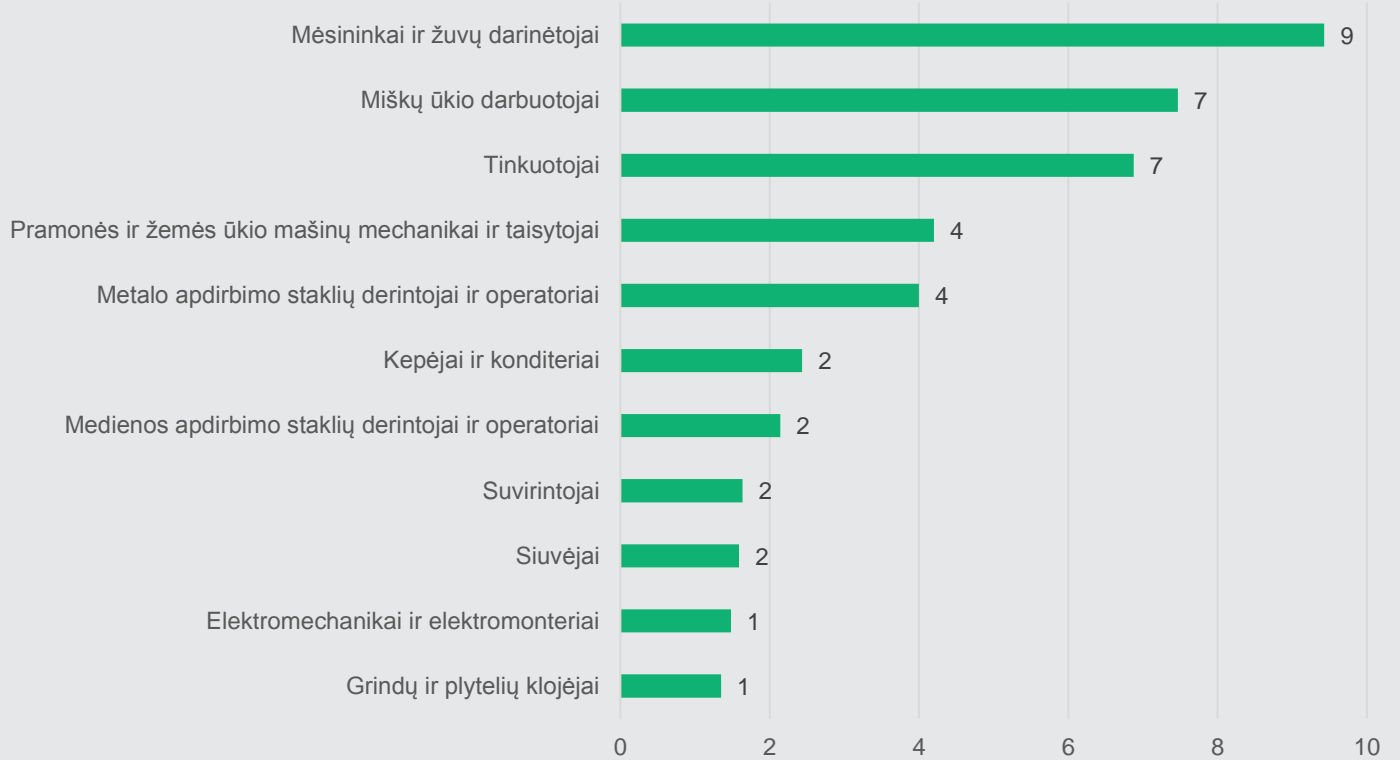
Klaipėdos

Marijampolės

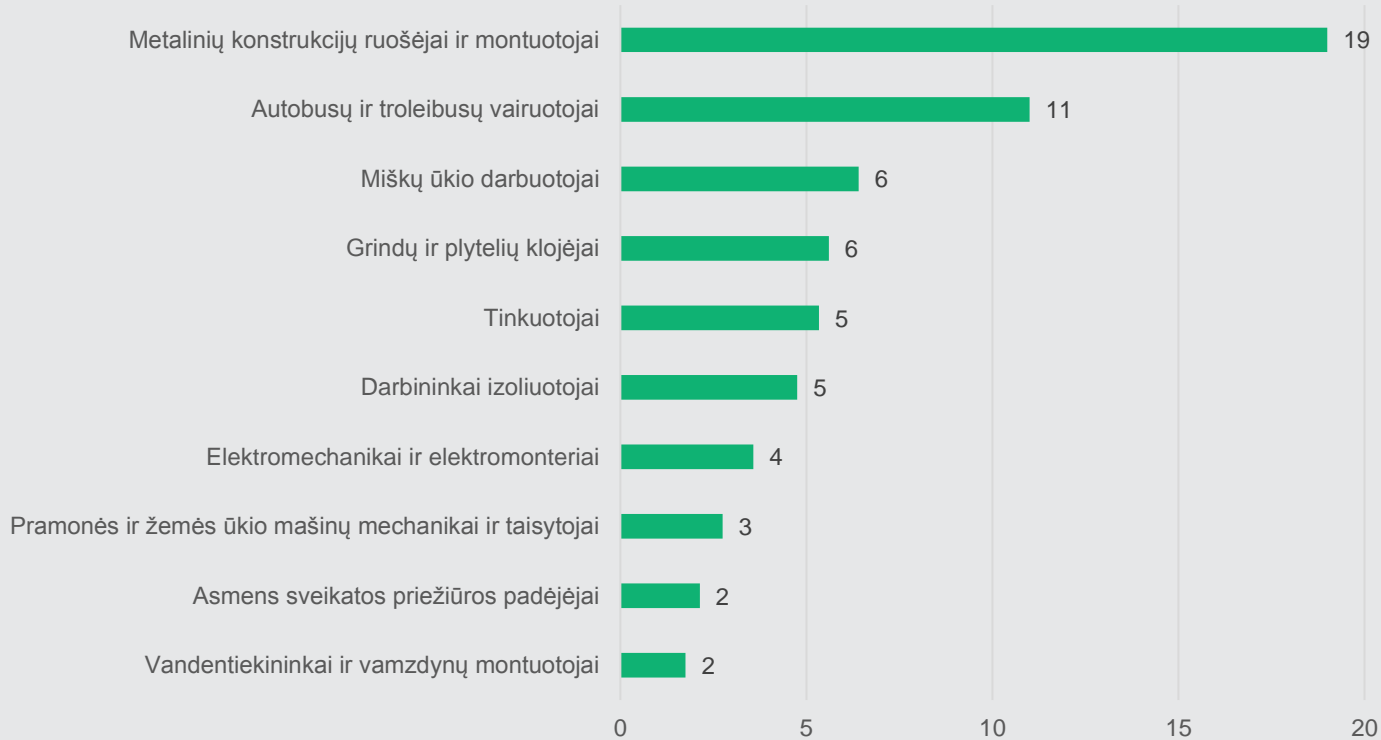
Panevėžio

Šiaulių

Tauragės

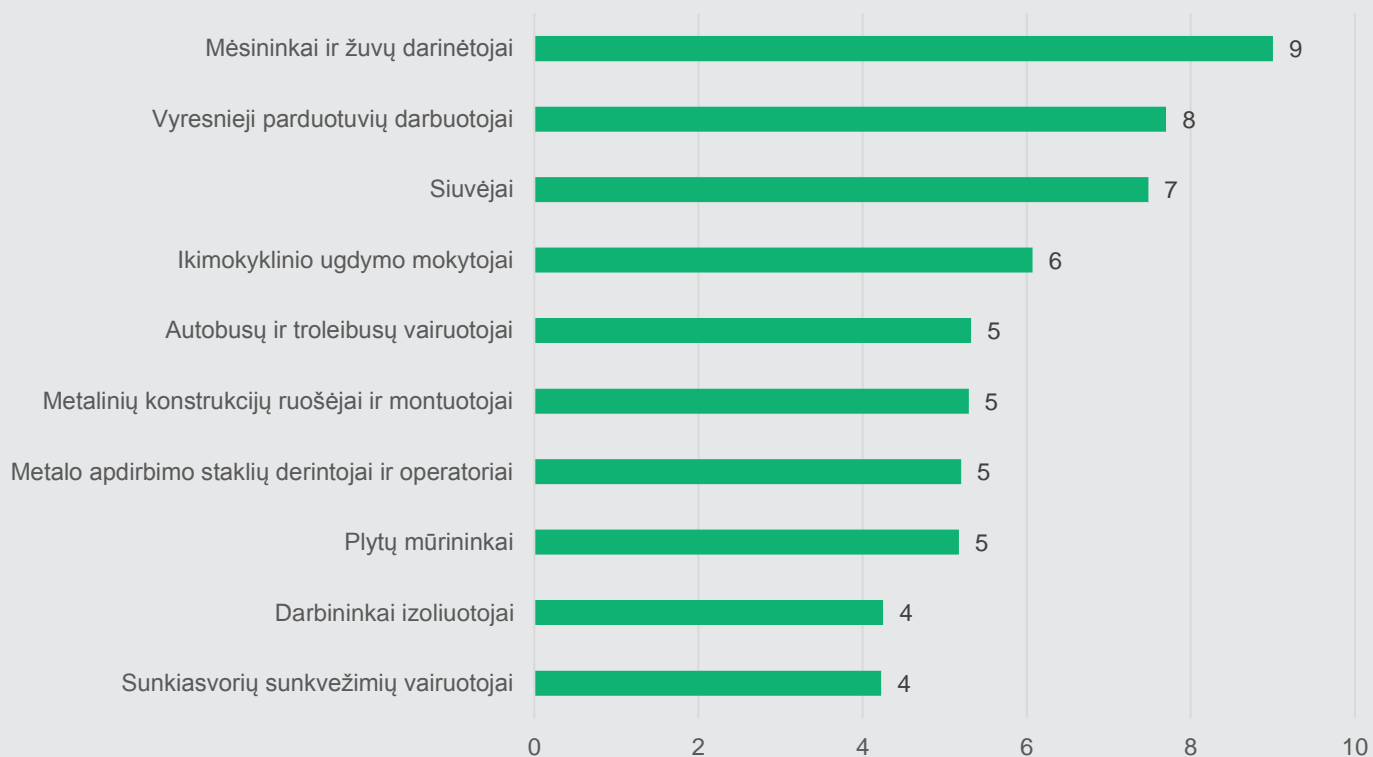
Telšių

Utenos

Vilniaus

Pastaba: į analizę įtrauktos tik tos profesijos, kurioms buvo registruota bent 20 laisvų darbo vietų didžiuosiuose miestuose ir bent 10 mažesniuose miestuose arba atsižvelgiant į konkrečios profesijos aktualumą regione.